

Høringsinnspill representantforslag 75 S fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Kari Elisabeth Kaski, Mona Lill Fagerås og Solfrid Lerbrekk.

Vi takker for muligheten for å komme med innspill til høringen. Vi ønsker å berømme representantene for at det fremmes konkrete forslag til tiltak for å forhindre seksuell trakassering.

Vi støtter forslag 1 om innføring av et lavterskeltilbud for håndhevelse av saker som omhandler seksuell trakassering, og at Likestillings- og diskrimineringsnemnda får myndighet på dette området tilsvarende myndighet de innehar til å håndheve andre diskrimineringsgrunnlag.

Videre mener vi at forslag 5; at «studenter og elever som tar helse- og sosialfag eller utdanninger relatert til politi, rettsvesen, skole og barnehage, får nødvendig kunnskap om vold, overgrep og seksuell trakassering» er et svært viktig tiltak, og støtter dette.

En slik implementering bør inngå i en større inkludering av seksualitetsundervisning i utdanningsforløp for alle som møter unge i sin arbeidshverdag. Vi anbefaler at alle relevante utdanningsforløp inneholder obligatorisk opplæring i seksualitet og hvordan snakke om seksualitet. Dette inkluderer grenser og grenseoverskridelser, kommunikasjon, overgrep, trakassering etc, i tillegg til kunnskap om kropp, identitet, kjønn osv. Et slikt kunnskapsgrunnlag er avgjørende for at sosionomer, lærere, barnehageassistenter og andre kan bidra til å legge positive grunnlag for enkeltmenneskets relasjoner og atferd, og for at barn og unge kan føle seg hørt og ivaretatt dersom de tar opp utfordringer med voksenpersoner som spiller sentrale roller i deres liv. At slik opplæring er obligatorisk i relevante utdanningsforløp kan videre bidra til at flere voksenpersoner kan være gode rollemodeller, ved at disse har kunnskap til å håndtere utfordrende situasjoner, som for eksempel seksuell trakassering, i stedet for å la enkelthendelser og generell ukultur passere.

Punkt 6 i forslaget omhandler innføring av selvforsvarskurs for jenter med fokus på grensesetting og parallelle opplegg for gutter om respekt for grenser. Vi støtter at det foreslås opplegg med fokus på respekt for grenser og for hvordan å sette grenser, og at alle kjønn inkluderes i slike tiltak.

Samtidig er dette temaer som bør inkluderes i generell opplæring og i seksualitetsundervisningen, og ikke nødvendigvis separeres ut i selvforsvarskurs. Slike kurs er tradisjonelt av mange forbundet med oppfatninger om at kvinner skal forsvare seg fysisk mot overfall. I hvilken grad innføring av slike kurs sender signaler om kvinners «plikt» til å lære å forsvare seg bør derfor vurderes og diskuteres. Det samme gjelder i hvilken grad slike kurs er forbundet med, og dermed kan bidra til å sementere, myten om at definisjonen av en «ordentlig» voldtekt er en overfallsvoldtekt med ukjent gjerningsmann. Måten selvforsvarkursene her presenteres i forslaget, tilsier at innholdet har større bredde enn dette, og at innholdet ivaretar de reelle behovene skoleungdom har for slik kunnskap.

Vi mener overordnet at det ville være positivt at det ble utviklet kurs med fokus på grensesetting og grenserespektering, og at slike kurs bør bli obligatoriske som en del av barn og unge seksualitetsundervisning.

Hvorvidt dette skal komme i form av «selvforsvarskurs» bør allikevel diskuteres. Vi mener at det i en slik utforming henger igjen mange gamle myter og utdaterte løsninger på problemet, og at allmenn oppfattelse av selvforsvarskurs og dets formål kan virke mot tiltakets faktiske hensikt.

Forslag 9 som omhandler at «barnehagebarn og skoleelever får tidlig og alderstilpasset opplæring om kjønn, kropp, seksualitet og grensesetting» er et tiltak mange aktører innenfor feltet seksuell helse og rettigheter har jobbet for i mange år. Det er viktig at slik undervisning er helhetlig, og har en positiv vinkling på seksualitet. At tilpasset undervisning begynner tidligere og oftere er essensielt for at unge mennesker skal ha gode forutsetninger for å utvikle egen identitet og atferd, og å respektere andres. Barn og unge trenger at temaer som grensesetting og respekt for grenser problematiseres fra tidlig alder. De trenger også gode forbilder som tar tak i konkrete hendelser knyttet til for eksempel seksuell trakassering når disse oppstår. En undersøkelse gjennomført av Sex og samfunn i samarbeid med TNS Kantar i 2017, viser at et mindretall av undervisere i grunnskolen (knappe 3 av 10) mener at kvaliteten på seksualundervisningen er god nok. Videre mente kun 13 prosent at de fikk kunnskap om seksualundervisning i løpet av utdannelsen som de kan bruke nå. En forutsetning for at slik undervisning skal innføres tidligere og oftere er altså, slik representantene i dette forslaget fremsetter i tiltak 5, at slike temaer inngår i relevante utdanningsforløp; inkludert for lærere og ansatte i barnehage.

Punktene 7 og 11 omtaler omfangsundersøkelser som kartlegger seksuell trakassering. Vi støtter forslag om en kartlegging av seksuell trakassering som omfatter skoleelever, og om å innlemme spørsmål om seksuell trakassering i elevundersøkelsen. Elevundersøkelsen inneholder per i dag ikke spørsmål knyttet til seksuell trakassering, og anerkjenner per i dag ikke temaer knyttet til seksualitet som viktige aspekter i unges liv. Flere aktører har i mange år jobbet for å få inn spørsmål relatert til seksualitet i disse undersøkelsene. Vi er derfor positive og støttende til forslag om å innlemme et viktig og relevant tema i undersøkelsen.

Sex og Politikk

Stiftelsen Tryggere

Røde Kors Ungdom

Christian Lomsdalen

Den norske jordmorforening

Helsestasjon for kjønn og seksualitet

LaH NSF, Landsgruppen av helsesøstre i norsk sykepleierforbund

RFSU

SNU, Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom

Reform

Pro Sentret

Sex og samfunn